2024/2352

10.10.2024

UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU (EÚ) 2024/2352

z 11. apríla 2024

s poznámkami, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o absolutóriu za plnenie rozpočtu Agentúry Európskej únie pre vesmírny program za rozpočtový rok 2022

EURÓPSKY PARLAMENT,

— so zreteľom na svoje rozhodnutie o absolutóriu za plnenie rozpočtu Agentúry Európskej únie pre vesmírny program (ďalej len „agentúra“) za rozpočtový rok 2022,

— so zreteľom na článok 100 a prílohu V k rokovaciemu poriadku,

— so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A9-0121/2024),

A. keďže podľa výkazu príjmov a výdavkov ([1]) bol konečný rozpočet agentúry za rozpočtový rok 2022 na úrovni 70 032 491,77 EUR, čo v porovnaní s rokom 2021 predstavuje zvýšenie o 22,58 %; keďže skutočné príjmy agentúry predstavovali 1,2 miliardy EUR, čo je rozdiel oproti uvedenému rozpočtu, ktorý možno vysvetliť prevádzkovými činnosťami financovanými z pripísaných príjmov, ktoré sú zahrnuté do schváleného rozpočtu ako symbolický záznam;

B. keďže Dvor audítorov vo svojej správe o overení ročnej účtovnej závierky agentúry za rozpočtový rok 2022 (ďalej len „správa Dvora audítorov“) vyhlásil, že získal primeranú istotu o tom, že ročná účtovná závierka agentúry je spoľahlivá a že príslušné operácie sú zákonné a správne; keďže Dvor audítorov uvádza odsek obsahujúci zdôraznenie skutočnosti, ktorý sa týka vplyvu ruskej útočnej vojny proti Ukrajine na činnosti agentúry;

C. keďže pokiaľ ide o systémy vnútornej kontroly agentúry, v roku 2022 neboli hlásené žiadne problémy, ktoré by si vyžadovali nápravné opatrenia, ani neprebiehajú žiadne nápravné opatrenia z auditov a posúdení z predchádzajúcich rokov a nie sú žiadne nápravné opatrenia, ktoré by boli nevyriešené;

Rozpočtové a finančné riadenie

1. s uznaním konštatuje, že úsilie o monitorovanie rozpočtu v priebehu rozpočtového roka 2022 prinieslo mieru plnenia rozpočtu v prípade viazaných rozpočtových prostriedkov v bežnom roku na úrovni 100 %, čo predstavuje rovnakú úroveň ako v predošlých dvoch rokoch; vyjadruje však poľutovanie, že miera plnenia platobných rozpočtových prostriedkov v bežnom roku bola 72,86 %, čo v porovnaní s rokom 2021 predstavuje zníženie o 1,92 %;

2. konštatuje, že správna rada agentúry schválila v roku 2022 tri zmeny rozpočtu, pričom najprv v januári zvýšila celkové rozpočtové prostriedky o 1 687 363,77 EUR, potom druhou zmenou rozpočtu schválila prerozdelenie celkovej sumy 2 659 300 EUR, najmä z prevádzkového rozpočtu do riadku na spracovanie údajov, a v treťom opravnom rozpočte znížila platobné rozpočtové prostriedky o 4 640 000 EUR, čím sa celková suma platobných rozpočtových prostriedkov zmenila na 65 392 491,77 EUR;

3. konštatuje, že agentúra okrem svojho základného rozpočtu naďalej hospodárila s veľkou sumou delegovaného rozpočtu (účelovo viazané rozpočtové prostriedky) a v roku 2022 bolo v rámci delegovaného rozpočtu viazaných celkovo 574,5 milióna EUR a uskutočnili sa platby vo výške 1,26 miliardy EUR;

Výkonnosť

4. víta, že agentúra používa kľúčové ukazovatele výkonnosti (KPI) na hodnotenie výsledkov súvisiacich s jej cieľmi, ktoré okrem iného zahŕňajú efektívnu správu rady pre bezpečnostnú akreditáciu (SAB) s cieľom podporiť včasné rozhodovanie, analýzu hrozieb a rizík systému Galileo, riadenie rozpočtu agentúry a podávanie správ o ňom, efektívne vybavovanie všetkých právnych opatrení, zabezpečenie prevádzkovej spôsobilosti priestorov agentúry a plnenie štatutárnych povinností v oblasti auditu a kontroly; konštatuje, že väčšina cieľov sa dosiahla, ale odporúča zaoberať sa KPI, ktoré zostávajú nesplnené alebo napredujú pomalšie, ako sa očakávalo; odporúča, aby agentúra pravidelne dolaďovala kľúčové ukazovatele výkonnosti s cieľom optimalizovať svoju výkonnosť;

([1]) Ú. v. EÚ C 453, 29.11.2022, s. 56.

5. berie na vedomie, že agentúra oznámila potenciálne vplyvy vojny na Ukrajine, medzi ktoré patrí prerušenie využívania nosných rakiet Sojuz pre satelity Galileo v dôsledku jednostranného stiahnutia ruského tímu nosných rakiet Sojuz; konštatuje, že agentúra nepredpokladá žiadny priamy a bezprostredný vplyv na svoju finančnú výkonnosť, ale uznáva, že je potrebná intenzívna práca, aby sa minimalizovali oneskorenia pri vypúšťaní nových satelitov, čo by potom mohlo viesť k oneskoreniam pri uznávaní výdavkov a zúčtovaní pohľadávok zaplatených vo forme predbežného financovania; so znepokojením konštatuje, že túto sumu nemožno v tejto chvíli spoľahlivo odhadnúť;

6. ďalej konštatuje, že práce na pozemných staniciach systému Galileo a Európskej prekryvnej služby geostacionárnej navigácie (EGNOS) na Ukrajine sa v dôsledku konfliktu zastavila, ale nemá to priamy vplyv na funkčnosť systému EGNOS; zdôrazňuje, že agentúra podnikla všetky možné kroky na čo najväčšiu ochranu už nainštalovaného vybavenia, ale jeho presný stav nie je v súčasnosti známy; konštatuje, že existuje vyššia moc, na ktorú sa odvolal hostiteľský subjekt, a že hneď po jej odstránení sa očakáva, že platná zmluva bude opätovne aktivovaná; žiada agentúru, aby orgánu udeľujúcemu absolutórium podala správu o stave inštalovaného vybavenia hneď, ako to vojna umožní;

7. konštatuje, že agentúra zaviedla opatrenia na monitorovanie väzieb s ruskými a bieloruskými inštitúciami a neočakáva sa, že zmeny podmienok na trhu v dôsledku sankcií podstatne ovplyvnia činnosť agentúry;

8. konštatuje, že v roku 2022 bol dosiahnutý súbor dôležitých rozhodnutí o akreditácii systému Galileo a EGNOS a pokiaľ ide o EGNOS, medzi najdôležitejšie body patrí podpísanie ďalšej zmluvy o poskytovaní služby EGNOS a nová zmluva o pátracích a záchranných službách, zmluva o údržbe systému EGNOS v2 a spustenie užitočného zaťaženia EGNOS GEO4, a predovšetkým bola zistená a vyriešená porucha spoločného režimu v systéme EGNOS; s uznaním konštatuje, že globálny vplyv systému Galileo zdôrazňuje viac ako 3,5 miliardy pripojených zariadení na celom svete; konštatuje, že do služby vstúpili dva nové satelity Galileo; s uznaním konštatuje, že služby systému Galileo vrátane monitorovania bezpečnosti a verejnej regulovanej služby (PRS) preukázali vynikajúcu výkonnosť napriek výzvam súvisiacim s pandémiou ochorenia COVID-19;

9. konštatuje, že medzi ďalšie úspechy agentúry v roku 2022 patrí organizácia Európskeho vesmírneho týždňa 2022 v Prahe v spolupráci s Komisiou a s podporou českého predsedníctva Rady EÚ, vytvorenie siete agentúry zahŕňajúcej 1 000 startupov a 28 investorov a prvý deň iniciatívy CASSINI pre podnikanie v oblasti kozmického priestoru, uvedenie dvoch nových satelitov Galileo do prevádzky a prvá správa o trhu týkajúca sa pozorovania Zeme aj GNSS;

10. zdôrazňuje, že agentúra by sa mala stať hlavnou vykonávacou agentúrou všetkých zložiek vesmírneho programu Únie, pričom by mala zaručiť bezpečné poskytovanie a akreditáciu všetkých zložiek vesmírneho programu Galileo, EGNOS, pozorovanie Zeme, riadenie vesmírnej prevádzky a vládne telekomunikácie a konektivitu, pričom by mala ponúkať spoľahlivé služby, ktoré sa neustále vyvíjajú v súlade s potrebami súčasných a budúcich používateľov, a to aj vládnym používateľom s potrebami v oblasti odolnosti, obrany a bezpečnosti;

11. vyzýva agentúru, aby využila svoju pridanú hodnotu pri vykonávaní budúceho právneho predpisu Únie v oblasti kozmického priestoru ako základného kameňa na zaistenie bezpečnosti, ochrany a udržateľnosti Únie vo vesmíre pri riešení hospodárskej bezpečnosti Únie v oblasti vesmírnych činností a urýchlenia rastu nového kozmického priestoru;

Efektívnosť a prínosy

12. konštatuje, že agentúra vynaložila značné úsilie na ďalšie zefektívnenie a automatizáciu procesov riadenia ľudských zdrojov s cieľom dosiahnuť zvýšenie efektívnosti; v tejto súvislosti konštatuje, že agentúra pokračovala v zavádzaní rôznych modulov Sysper (napr. TIM, FLEX, TELEWORK) a prepájala ich s existujúcimi internými podpornými aplikáciami (napr. intranetový nástroj na zaznamenávanie pracovného času); konštatuje, že oddelenie ľudských zdrojov zaviedlo systém elektronických lístkov s cieľom zefektívniť spracovanie rôznych žiadostí zamestnancov; vyzýva agentúru, aby identifikovala ďalšie interné postupy, ktoré by sa mohli zefektívniť novými IT nástrojmi;

13. konštatuje, že podľa rámcovej dohody o finančnom partnerstve (FFPA) je agentúra povinná spolupracovať s Komisiou a Európskou vesmírnou agentúrou (ESA) s cieľom spoločne vymedziť spôsoby dosiahnutia cieľov Európskej únie v oblasti klímy a spolupracovať na činnostiach prispievajúcich k týmto cieľom; ďalej konštatuje, že podľa článku 30 FFPA je agentúra povinná zaviesť schému pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS) do konca roka 2023;

14. konštatuje, že pokiaľ ide o zelené verejné obstarávanie (GPP), v roku 2022 sa dosiahol určitý pokrok pri identifikácii postupov verejného obstarávania so „zelenými“ aspektmi a pri zvažovaní uplatňovania ekologických kritérií; ďalej konštatuje, že v roku 2023 agentúra postupne rozvíja spoľahlivejší prístup s cieľom skutočne a trvalo vykonávať zelené verejné obstarávanie, školiť svojich zamestnancov a postupne zavádzať ekologické kritériá do svojho verejného obstarávania v súlade so svojou environmentálnou politikou a prebiehajúcou certifikáciou EMAS;

15. oceňuje záväzok agentúry k procesu znižovania jej environmentálnych vplyvov, optimalizácie spotreby zdrojov a znižovania jej uhlíkovej stopy a jej prvý krok týmto smerom, ktorým je prijatie a uverejnenie jej environmentálnej politiky 16. decembra 2022;

16. pripomína dôležitosť zvýšenia digitalizácie úradu, pokiaľ ide o jeho vnútornú prevádzku a riadenie, ale aj zámer urýchliť digitalizáciu postupov; zdôrazňuje, že je potrebné, aby bola agentúra v tejto súvislosti naďalej aktívna s cieľom zabrániť digitálnej priepasti medzi agentúrami; upozorňuje však na potrebu prijať všetky potrebné bezpečnostné opatrenia, aby sa zabránilo akémukoľvek ohrozeniu online bezpečnosti spracúvaných informácií, trvať na potrebe posilnenia boja proti kybernetickým útokom alebo pokusom o infiltráciu, ktoré pochádzajú najmä z Ruska alebo Číny;

17. vyzýva agentúru, aby ďalej identifikovala a stimulovala synergické využívanie zložiek Vesmírneho programu Únie a IRIS2 okrem iného na vykonávanie Stratégie EÚ v oblasti kozmického priestoru pre bezpečnosť a obranu s cieľom zabezpečiť, aby sa všetky úlohy mohli dlhodobo zlúčiť do jednotného vesmírneho programu, čo umožní lepšiu synergiu medzi rôznymi zložkami;

18. vyzýva agentúru, aby pokračovala v spolupráci s Komisiou v oblasti centier GOVSATCOM, a so záujmom očakáva synergie, ktoré sa budú realizovať so systémom IRIS2; zdôrazňuje úlohu agentúry EUSPA pri vývoji, zavádzaní a prevádzke systému IRIS2 pri zabezpečovaní prístupu k vysoko bezpečným, zvrchovaným a globálnym službám pripojiteľnosti založeným na vyspelých šifrovacích technológiách;

19. zdôrazňuje úlohu agentúry pri vývoji programu Copernicus, najmä pokiaľ ide o vládne využívanie pozorovania Zeme vzhľadom na geopolitickú situáciu, a pripomína, že treba využiť odborné znalosti agentúry v oblasti bezpečnostnej akreditácie, monitorovania a plnenia zmlúv v tejto súvislosti s cieľom posilniť operačnú kapacitu Únie konať vo všetkých fázach riadenia rizika katastrof (prírodné katastrofy a katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou);

Personálna politika

20. oceňuje skutočnosť, že k 31. decembru 2022 bol plán pracovných miest agentúry naplnený na 100 %, pričom z 231 miest dočasných zamestnancov schválených v rámci rozpočtu Únie bolo obsadených 231 (v porovnaní so 191 miestami v roku 2021); poznamenáva, že okrem toho v roku 2022 pre agentúru pracovalo 46 zmluvných zamestnancov a 9 vyslaných národných expertov, čím celkový počet zamestnancov dosiahol 286;

21. so znepokojením konštatuje neexistenciu rodovej rovnováhy medzi členmi vrcholového a stredného manažmentu agentúry, keď 3 z 3 členov sú muži; vyjadruje poľutovanie nad nedostatočnou rodovou rovnováhou medzi členmi správnej rady agentúry, v ktorej je z 28 členov 22 mužov; ďalej berie na vedomie celkovú rodovú rovnováhu zamestnancov agentúry, keď 153 z 232 zamestnancov tvoria muži; konštatuje, že v správe agentúry sa pri následných opatreniach prijatých v súvislosti s udelením absolutória za plnenie rozpočtu agentúry za rozpočtový rok 2021 (ďalej len „správa agentúry o následných opatreniach“) uvádza, že agentúra v roku 2023 prijala stratégiu pre rozmanitosť a začlenenie spolu s akčným plánom, ktorý obsahuje konkrétne opatrenia, ktoré môžu prispieť k rozmanitosti a začleneniu, a zahŕňa rodové hľadisko; konštatuje, že je potrebné zlepšiť rodovú rovnováhu v rámci vyššieho a stredného manažmentu agentúry a správnej rady; pripomína, že je dôležité zabezpečiť rodovú rovnováhu, a vyzýva agentúru, aby tento aspekt zohľadnila pri budúcom prijímaní a menovaní zamestnancov, najmä v rámci vyššieho a stredného manažmentu; trvá na tom, aby Komisia a členské štáty zohľadnili význam zabezpečenia rodovej rovnováhy pri predkladaní svojich nominácií na členov správnej rady agentúry;

22. konštatuje, že agentúra má politiku v oblasti ochrany ľudskej dôstojnosti a predchádzania psychickému a sexuálnemu obťažovaniu a že agentúra je súčasťou medziagentúrnej pracovnej skupiny dôverných poradcov; so záujmom očakáva ich správu a odporúčania; konštatuje, že v roku 2022 neboli nahlásené žiadne prípady obťažovania, a nabáda agentúru, aby pokračovala v práci na predchádzaní prípadom aj v budúcnosti a rozvíjala ju;

23. pripomína pripomienku Dvora audítorov z roku 2021 týkajúcu sa procesných nedostatkov v dvoch kontrolovaných postupoch prijímania zamestnancov, a to že agentúra zaviedla ďalšie zmeny vo svojich výberových postupoch, že sa upravili vzory a pokyny poskytované členom výberovej komisie a že členom výberovej komisie sa poskytuje viac usmernení pri stanovovaní kritérií pre oznámenie o voľnom pracovnom mieste; ďalej konštatuje, že Dvor audítorov považuje tieto zlepšenia za uspokojivé, a preto je pripomienka uzavretá;

24. pripomína, že agentúra pokračuje v postupnom a progresívnom znižovaní celkového počtu pracovných miest zmluvných zamestnancov, aby bol v súlade s celkovými zdrojmi poskytovanými agentúre; konštatuje, že agentúra zároveň naďalej zameriava svoje zostávajúce pracovné miesta zmluvných zamestnancov na funkcie bezpečnosti, ako aj prevádzky strediska na monitorovanie bezpečnosti systému Galileo (GSMC); zdôrazňuje, že v tejto súvislosti agentúra naďalej konštatuje, že existujú riziká spojené so znížením počtu pracovných miest zmluvných zamestnancov a že si to skutočne vyžaduje dodatočné externé zabezpečovanie činností, čo vedie k zvýšeným finančným nákladom a vedie k rozvoju spôsobilostí a know-how mimo verejného sektora;

25. pripomína na základe správy Dvora audítorov pripomienku za rok 2021 týkajúcu sa obmedzení, ktoré agentúra uložila vyššie postavenému zamestnancovi, ktorý nastupuje na nové pracovné miesto inde, ale bez poskytnutia odôvodnenia týchto obmedzení; ďalej konštatuje, že táto pripomienka je uzavretá, agentúra zrevidovala svoje postupy s cieľom riešiť zistený nedostatok a v roku 2022 neboli pozorované žiadne podobné prípady;

26. víta, že agentúra v roku 2022 plne využívala modul TIM vrátane telepráce a pružného pracovného času a podpísala dodatočnú dohodu o úrovni poskytovaných služieb pre modul podávania správ a analýzy v oblasti ľudských zdrojov, ktorý sa mal zaviesť v roku 2023; konštatuje, že agentúra prijala rozhodnutie Komisie o pracovnom čase a hybridnej práci C(2022)1778 a pozorne monitoruje výsledky tohto rozhodnutia, od ktorého sa očakáva zlepšenie podmienok pre zamestnancov na pracovisku a uľahčenie rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom;

Verejné obstarávanie

27. na základe správy Dvora audítorov berie na vedomie, že v septembri 2021 agentúra začala rokovacie konanie bez predchádzajúceho zverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania s vnútroštátnym verejným subjektom na poskytovanie rôznych služieb v súvislosti s pátracími a záchrannými činnosťami; zdôrazňuje, že uchádzač už od roku 2016 poskytoval agentúre podobné služby a agentúra mala v úmysle uzavrieť novú rámcovú zmluvu s dátumom uplynutia platnosti stanoveným na 31. decembra 2032 a s maximálnym rozpočtom 120 miliónov EUR; konštatuje, že konečná rámcová zmluva bola podpísaná 1. decembra 2022 vrátane zapojenia niekoľkých subdodávateľov; konštatuje, že Dvor audítorov podotkol, že medzi požiadavkami v rámci špecifikácií obstarávania a posúdením hodnotiacej komisie boli nezrovnalosti; konštatuje, že napríklad od požiadavky na vyhlásenie o neexistencii konfliktu záujmov v prípade dodávateľov vo fáze hodnotenia sa buď upustilo, alebo nebola riadne analyzovaná, a ďalším príkladom je, že v prijatej ponuke sa namiesto toho, aby sa ako referenčný rok na stanovenie cien podľa technických špecifikácií použil rok 2021, použil referenčný rok 2022; berie na vedomie úvahy agentúry, že nezrovnalosti boli odôvodnené postavením hlavného dodávateľa, ktorý je vnútroštátnym verejným subjektom, a kontrolami, ktoré vykonal, a že pokiaľ ide o referenčný rok použitý na stanovenie ceny v ponuke, agentúra akceptovala odchýlku z dôvodu dĺžky postupu, ktorý viedol k uzavretiu zmluvy na konci roka 2022;

28. zdôrazňuje, že cieľom pravidiel verejného obstarávania je umožniť obstarávateľským subjektom získať tovar a služby, ktoré potrebujú, za najlepšiu cenu a zároveň zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž medzi uchádzačmi a súlad so zásadami transparentnosti, proporcionality, rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie; vyzýva agentúru, aby ďalej zlepšovala svoje postupy verejného obstarávania a zabezpečila plný súlad s platnými pravidlami s cieľom dosiahnuť najlepší možný pomer medzi kvalitou a cenou;

Prevencia a riešenie konfliktov záujmov a transparentnosť

29. konštatuje, že agentúra v roku 2020 vykonala rozsiahle posúdenie vykonávania svojej stratégie boja proti podvodom a v dôsledku toho v roku 2022 zverejnila svoju novú stratégiu boja proti podvodom, ktorú prijala správna rada agentúry; konštatuje, že agentúra ju teraz začína vykonávať významnými a rozsiahlymi opatreniami, ktoré sa týkajú najmä jej zamestnancov; s uspokojením konštatuje, že vyhlásenia o záujmoch a životopisy členov správnej rady a vyššieho manažmentu sú uverejnené na webovom sídle agentúry;

30. konštatuje, že agentúra v roku 2022 zaznamenala jeden prípad oznámenia protispoločenskej činnosti, ktorý viedol k viacerým vyšetrovaniam, z ktorých v roku 2023 niektoré stále prebiehali; vyzýva agentúru, aby o vývoji v tejto súvislosti informovala orgán udeľujúci absolutórium; na základe správy agentúry o následných opatreniach za rok 2021 konštatuje, že pokiaľ ide o prípad oznámenia protispoločenskej činnosti z roku 2021, agentúra podľa potreby spolupracovala s úradom OLAF, pričom podľa potreby poskytla všetky dostupné informácie; konštatuje, že v roku 2022 nebol vyšetrovaný alebo uzavretý žiadny prípad konfliktu záujmov;

31. berie na vedomie skutočnosť, že sa vedie interný register stretnutí vyššieho manažmentu s priemyslom, ale nie je zverejnený na webovej stránke agentúry; zdôrazňuje význam transparentnosti a vyzýva agentúru, aby ho bezodkladne zverejnila;

32. trvá na tom, že je naďalej potrebné pracovať na transparentnosti, prípadoch nezlučiteľnosti, konfliktu záujmov, nezákonného lobingu a tzv. javu otáčavých dverí;

33. pripomína, že je dôležité, aby sa agentúra viac zviditeľnila v médiách, na internete a v sociálnych médiách s cieľom informovať občanov o svojej práci;

Ďalšie pripomienky

34. vyjadruje agentúre uznanie za pokračujúcu aktivitu na najväčších platformách sociálnych médií, za založenie účtov na európskych kanáloch sociálnych médií Mastodon a Peertube, ktoré nenarúšajú súkromie, za uverejnenie 107 spravodajských príbehov na svojom webovom sídle a 13 tlačových správ (väčšina vo všetkých úradných jazykoch EÚ) s cieľom osloviť všetky členské štáty; ďalej konštatuje, že agentúra zorganizovala podujatia ako Európsky vesmírny týždeň (3 000 návštevníkov na mieste a online), Otvorené dni EUSPA, CASSINI hackatóny, informačné stretnutia programu Horizont Európa a početné webináre o možnostiach verejného obstarávania;

35. pokiaľ ide o ďalšie poznámky horizontálnej povahy, ktoré sú súčasťou rozhodnutia o absolutóriu, odvoláva sa na svoje uznesenie z 11. apríla 2024 ([2]) o výkonnosti, finančnom riadení a kontrole agentúr.

([2]) Prijaté texty, P9_TA(2024)0280.